

alzheimer
nederland

• • •

Standpunt proefdieronderzoek

datum: 01-11-2018 | www.alzheimer-nederland.nl

Alzheimer Nederland maakt veel onderzoek naar dementie mogelijk. Voor een deel van het onderzoek worden proefdieren gebruikt. Zonder proefdieronderzoek is de ontwikkeling van medicijnen niet mogelijk. Desalniettemin is voor Alzheimer Nederland onderzoek met proefdieren een laatste optie.

Onderzoek is noodzakelijk om dementie beter te begrijpen en manieren te vinden om de ziekte te voorkomen of te genezen. Sinds 1950 is het aantal mensen met dementie vervijfvoudigd tot ruim 270.000 in 2018. In de komende 20 jaar zal het aantal mensen met dementie verdubbelen tot ruim 500.000 in 2040. Dementie is de volksziekte met de grootste ziektelast. De kans om dementie te krijgen is 1 op 5. Onderzoek naar dementie heeft daarom een grote urgentie.

Door Alzheimer Nederland gefinancierd proefdieronderzoek

Alzheimer Nederland financiert onderzoek naar dementie. Het gaat om onderzoek naar oorzaken, preventie, behandeling, diagnostiek en betere zorg. In ongeveer een kwart van de in de afgelopen 5 jaar toegekende subsidies werden proefdieren gebruikt. De meeste studies maken gebruik van muizen of ratten. Sommige studies maken gebruik van zebrafislarven.

Alternatieven

Wanneer mogelijk, kiezen Alzheimer Nederland en onderzoekers voor alternatieven voor proefdieronderzoek. Zoals onderzoek op gedoneerde hersenen, bloed en hersenvocht van patiënten, beeldvormende technieken als MRI en PET en bijvoorbeeld in een laboratorium gekweekte hersencellen. Soms is het echter essentieel om proefdieren te gebruiken. Bijvoorbeeld om meer te weten te komen over de ziekteprocessen tijdens het leven of om de werking en veiligheid van nieuwe medicatie te beoordelen.

Kennis

Proefdieronderzoek heeft veel kennis opgeleverd over de oorzaken van dementie en manieren om de ziekte te bestrijden. Hierdoor kon de eerste generatie alzheimermedicatie worden ontwikkeld. Daarnaast zijn er nu ook medicijnen die angst, onrust of pijn bij dementie bestrijden. Ook deze zijn onder andere ontwikkeld door -deels wettelijk verplicht- proefdieronderzoek.

Momenteel worden nieuwe medicijnen tegen dementie ontwikkeld, die nog niet op de markt zijn, maar inmiddels op patiënten worden getest. Meer dan twintig van deze medicijnen zitten in de laatste fase van onderzoek. Bij succes zouden deze in de periode 2019 - 2023 op de markt komen. Zonder proefdieronderzoek zou geen van deze medicijnen ontwikkeld zijn.

Terughoudend

Ondanks dat proefdieronderzoek belangrijke kennis heeft opgeleverd, is Alzheimer Nederland terughoudend in de financiering hiervan. De proeven gaan namelijk samen met pijn en ongerief voor de proefdieren, hoewel er alles aan wordt gedaan om dit te voorkomen of te verminderen. Daarnaast is proefdieronderzoek erg kostbaar. Proefdieronderzoek sluiten we in het belang van honderdduizenden patiënten nu en in de toekomst echter niet uit.

Wet en regelgeving en afspraken

De overheid en de koepelorganisatie 'de Samenwerkende GezondheidsFondsen' (SGF), waar Alzheimer Nederland onderdeel van uit maakt, erkennen dat proefdieronderzoek altijd een laatste optie moet zijn. Wettelijk is vastgelegd dat dierproeven verboden zijn, tenzij gericht op het belang van de gezondheid of de voeding van mens of dier. Daarnaast is het verboden een dierproef te verrichten wanneer het doel van het onderzoek ook bereikt kan worden door een alternatief voor een dierproef, door een dierproef waarbij minder dieren kunnen worden gebruikt of door een dierproef waarbij minder ongerief wordt berokkend (de zogenaamde 3V's, voor Vervanging, Vermindering en Verfijning van dierproeven). Ook moet ieder Nederlands experiment op gewervelde dieren worden goedgekeurd door een Dierexperimentencommissie, met expertise op het gebied van dierproeven en ethiek.

Bovenop de wettelijke regelgeving hebben de samenwerkende gezondheidsfondsen (SGF) aanvullende vragen opgesteld om de beoordeling van proefdieronderzoek door adviesraden van wetenschappers te toetsen op noodzakelijkheid. Ook zijn leden van de SGF betrokken bij het ontwikkelen van alternatieven voor proefdieren. Lees ook de '[Achtergronden dierproevenbeleid](#)' van de SGF.

Wensen en keuzemogelijkheden van onze achterban

Alzheimer Nederland maakt onderzoek mogelijk dankzij donaties van donateurs. Vaak mensen die dementie van dichtbij hebben meegemaakt. Sinds 2012 worden mantelzorgers en mensen met dementie steeds vaker geraadpleegd bij het toekennen van subsidies. Zo ook bij het toekennen van subsidies aan proefdieronderzoek.

Keuze

Mensen die onderzoek naar dementie mogelijk willen maken, maar geen proefdieronderzoek willen steunen, kunnen via de website van Alzheimer Nederland ook direct een onderzoek kiezen. Bijvoorbeeld via de pagina [steun ons onderzoek](#). Hier vindt u vaak onderzoek voor mensen met dementie of hun naasten, gericht op preventie, diagnostiek of zorg.